

ชื่อผลงาน นวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ชื่อเจ้าของผลงาน นายวัลลภ วาทะสิทธิ์¹, นายประดิษฐ์ เกิดสุข² และคณะ³

หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน

¹นายวัลลภ วาทะสิทธิ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
มะดัน ต.ท่าช้าง อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.นครราชสีมา โทร. 044-321-639 E-mail: wanlop555@gmail.com

²นายประดิษฐ์ เกิดสุข สาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเฉลิม
พระเกียรติ จ.นครราชสีมา โทร. 044-321-638 E-mail: pdkerdsuk@gmail.com

³คณะกรรมการเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จ.นครราชสีมา

บทคัดย่อ

จากสถิติการเกิดโรคไข้เลือดออกในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ปี 2556 – 2560 พบอัตราป่วย 310.43, 25.07, 183.10, 31.33, 71.20 รายตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561 ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก 165 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 460.55 ต่อประชากรแสนคน สูงสุดในช่วง 5 ปี ไม่พบผู้ป่วยเสียชีวิต และมีแนวโน้มที่จะระบาดต่อเนื่องในพื้นที่ ผลการวิเคราะห์พบหนึ่งในปัญหาของพื้นที่คือควบคุมโรคได้ไม่ทันเวลา ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดเครื่องมือในการเฝ้าระวังโรคที่ดี ทางผู้บริหารนำโดยนายประดิษฐ์ เกิดสุข สาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จึงให้นโยบายให้พัฒนาเครื่องมือในการเฝ้าระวังที่จะเป็นประโยชน์ในการกำกับติดตามของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานควบคุมโรคในพื้นที่ เครื่องมือต้องง่ายต่อการใช้งาน จึงได้มีการต่อยอดตารางควบคุมโรคควบคุม Generation เดิม พัฒนาเป็น “นวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาเครื่องมือในการกำกับติดตาม และการควบคุมโรคไข้เลือดออก 2. สนับสนุนเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมโรคให้กับหน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่ เครื่องมือดังกล่าวถูกทดลองใช้ในสถานบริการสาธารณสุขทุกแห่งในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ พร้อมปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ผลจากการพัฒนานวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีการประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรมทั้งส่วนของผู้บริหารองค์กรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีความพึงพอใจระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 100 ปัจจุบันมีการใช้เครื่องมือนี้ในผู้ป่วยไข้เลือดออกทุกรายในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และทางกลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมาได้นำเครื่องมือนี้ไปเผยแพร่ให้ทุกอำเภอของจังหวัดนครราชสีมาด้วย

ชื่อผลงาน นวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ชื่อเจ้าของผลงาน นายวัลลภ วาฑะสิทธิ์¹, นายประดิษฐ์ เกิดสุข² และคณะ³

หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน

¹นายวัลลภ วาฑะสิทธิ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
มะดัน ต.ท่าช้าง อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.นครราชสีมา โทร. 044-321-639 E-mail: wanlop555@gmail.com

²นายประดิษฐ์ เกิดสุข สาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเฉลิม
พระเกียรติ จ.นครราชสีมา โทร. 044-321-638 E-mail: pdkerdsuk@gmail.com

³คณะกรรมการเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จ.นครราชสีมา

บทนำและวัตถุประสงค์

จากสถิติการเกิดโรคไข้เลือดออกในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ปี 2556 – 2560 พบอัตราป่วย 310.43, 25.07, 183.10, 31.33, 71.20 รายตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561 ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก 165 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 460.55 ต่อประชากรแสนคน ไม่พบผู้ป่วยเสียชีวิต แต่มีแนวโน้มที่จะระบาดต่อเนื่องในพื้นที่ ทีมควบคุมโรคระดับอำเภอจึงร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานในการควบคุมโรคให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคในทุกพื้นที่ ผลจากการประชุมทีมพบว่าหนึ่งในปัญหาที่ควบคุมโรคได้ไม่ทันเวลาส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดเครื่องมือในการเฝ้าระวังโรคที่ดี ทางผู้บริหารนำโดยนายประดิษฐ์ เกิดสุข สาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จึงให้นโยบายให้พัฒนาเครื่องมือในการเฝ้าระวังที่จะเป็นประโยชน์กับผู้บริหารในการกำกับติดตาม และพื้นที่ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานควบคุมโรคไข้เลือดออกให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเครื่องมือที่ใช้ต้องง่ายต่อการใช้งาน จึงได้มีการต่อยอดตารางควบคุมโรคควบคุม Generation เดิม ทำเป็น “นวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาเครื่องมือในการกำกับติดตาม และการควบคุมโรคไข้เลือดออก 2. สนับสนุนเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมโรคให้กับหน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่

วิธีการพัฒนานวัตกรรม

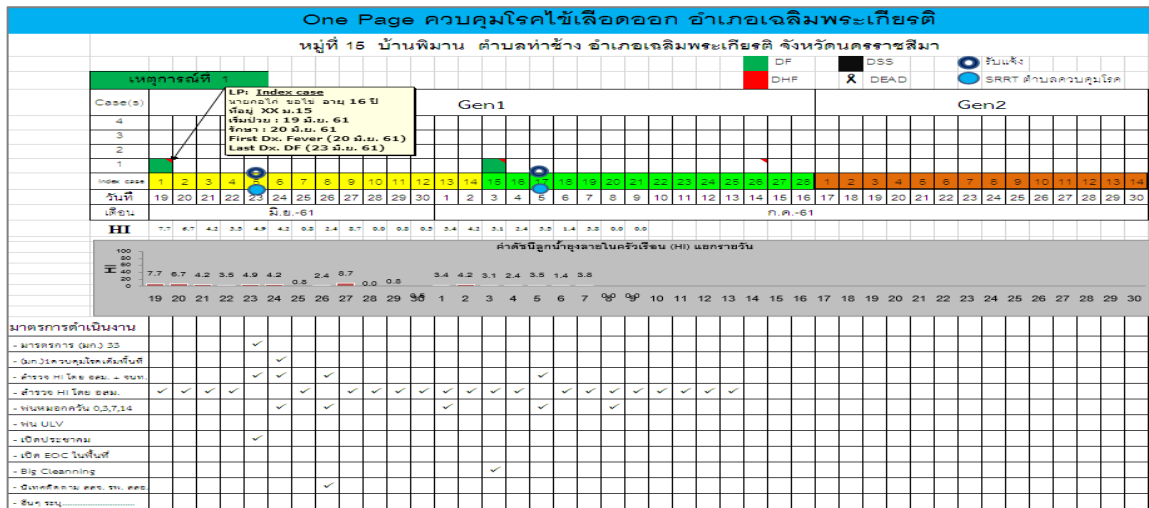
1. ประชุมทีมคณะกรรมการเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ระดับอำเภอเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มการเกิดโรค แนวทางการเฝ้าระวัง และถอดบทเรียนการทำงานควบคุมโรค เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออก

2. ศึกษาแนวทางมาตรการควบคุมโรคจาก คู่มือต่างๆ(1)(2) เพื่อนำมาพัฒนาเครื่องมือ One Page ควบคุมไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

3. พัฒนาเครื่องมือในการควบคุม กำกับติดตาม ที่ใช้งานง่าย และสะดวกต่อการใช้งาน โดยรายละเอียดอยู่ในกระดาษหน้าเดียว (One page) ที่ประกอบด้วย

- ตารางสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ที่แสดง จำนวนผู้ป่วย เวลา และสถานที่ป่วย
- ตารางค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน (HI) แยกรายวัน
- ตารางมาตรการดำเนินงานควบคุมโรครายกิจกรรมแยกรายวัน

แผนภาพที่ 1 ตัวอย่างนวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

4. ทดลองใช้กับทุกหน่วยบริการสาธารณสุขที่ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
5. เผยแพร่ให้กับพื้นที่ต่างๆที่สนใจ นำไปปรับใช้

วิธีการทดสอบประสิทธิภาพนวัตกรรม

หลังจากมีการพัฒนาเครื่องมือได้ใช้เก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 30 กันยายน 2561 โดยบันทึกข้อมูลผู้ป่วยจำนวนทั้งสิ้น 115 ราย กระจายอยู่ใน 5 ตำบล 37 หมู่บ้าน ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเก็บข้อมูล จึงประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรมทั้งส่วนของผู้บริหารองค์กรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 100 รายละเอียดดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรม (ผู้บริหารองค์กร n= 6, ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ n=12)

รายการที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด n(%)	มาก n(%)	ปานกลาง n(%)	น้อย n(%)	น้อยที่สุด n(%)
ด้านรายละเอียดในนวัตกรรมมีความครบถ้วน					
- ผู้บริหารองค์กร	6(100)	-	-	-	-
- ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่	12(100)	-	-	-	-
ด้านการใช้งานง่ายในการลงบันทึกข้อมูล					
- ผู้บริหารองค์กร	5(83.33)	1(16.67)	-	-	-
- ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่	11(91.67)	1(8.33)	-	-	-
ด้านคุณค่าและการใช้ประโยชน์					
- ผู้บริหารองค์กร	6(100)	-	-	-	-
- ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่	12(100)	-	-	-	-

ประโยชน์/การนำไปใช้

นวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีประโยชน์ในการกำกับติดตาม ควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นอย่างมาก เนื่องจากโรคไข้เลือดออกหากไม่มีการควบคุมโรคที่รวดเร็ว ทันเวลา ขาดการกำกับติดตามที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดการแพร่กระจายของโรคอย่างรวดเร็วเพิ่มโอกาสให้ผู้ป่วยเสียชีวิตสูง ทั้งเครื่องมือยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการกำกับติดตาม รวมถึงตัวให้ผู้ปฏิบัติงานเองดำเนินงานได้ตามมาตรการควบคุมโรคถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา

ปัจจุบันมีการใช้เครื่องมือนี้ในผู้ป่วยไข้เลือดออกทุกรายในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และทางกลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ได้นำนวัตกรรม One Page ควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ไปเผยแพร่ให้ทุกอำเภอของจังหวัดนครราชสีมาใช้ในการควบคุมโรคไข้เลือดออกด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักกระบวนวิชา. แนวทางการเฝ้าระวังเหตุการณ์ระดับตำบล. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข 2557;3:1-25.
2. สำนักงานควบคุมป้องกันโรคที่ 9 นครราชสีมา. แนวทางการดำเนินงาน ควบคุมโรคไข้เลือดออก ตามมาตรการ 3-3-1 - สคร.9 [อินเทอร์เน็ต] ; 2556 [เข้าถึงเมื่อ 18 ก.ย. 2561]. เข้าถึงจาก: <http://odpc9.ddc.moph.go.th/download/331.pdf>